

seбно zanimive zaradi noš in vezenin različnih ogrskih plemen.

To delo se naslanja na zgodovinsko podlago in na prilike, v katerih je živel in še živi narod. Očrtava originalnost in individualnost jedra njegove kulture in značaja. Poudarja odnosi obmejnih plemen, bodisi severnih ali južnih, ki se medsebojno navzemajo duha v ljudski umetnosti. Izraža se v njihovem načinu življenja, dalje tiste osebnosti, katere so vtisnile lice svoji okolici. Z nekaj primeri pokazuje ta knjiga v svojih lepih ilustracijah — 3240im stranmi — jasno ta odnošaj. Prav posebno poudarja značilnost kozuhov, osobito kratkih, ki imajo na slovanskih mejah dokaj njihovih smeric v sebi. — Vreden omembe je svojevrsten in zanimiv, do tal segajoč kozuh, »suba« imenovan, ki ga knjiga prav posebno poudarja zaradi najbolj karakteristične in pestre ogrske ornamentike — »son jardin à fleurs«. Sicer v ogrski etnografiji cvetje izpreminja svojo prvotno naravno obliko in nastopa v najrazličnejših ornamentih, medtem ko se slovanska plemena drže bolj ali manj naturalizma. Narod zlasti rad vmešava med cvetje živalske prisprodebe, osobito ptice pevke. Vse te vezenine so do najmanjše potankosti izvršene: v fileju so ogrske žene še prav posebno izurjene. — Ogrski živahni in temperamentni značaj zahteva tudi veselih in živih barv, kjer prevladuje v splošnem rdeča, zelena, rumena in črna. Vendar pa njihova sestava variira po religiji, to se pravi katoličani, kalvinci, pravoslavni in evangelijske veroizpovedi se ločijo prav dobro po svojih lastnih barvnih sestavih. — Še celo njihovo pohištvo, kakor skrinje, postelje, stoli, zrcala itd., da, še procelja ogrskih kmečkih hiš so najpestrejšje poslikana. Kar se rezbarij tiče, so izurjeni posebno v izdelovanju

pohištva in portalov, kjer se pojavljajo brezštevne variante.

To bi bila le z nekaj besedami izrečena vsebina knjige. Kar se to delo slovenske etnografije tiče, bi bilo prav koristno za obravnavo in proučevanje za obmejna plemena, zlasti Prekmurske, kjer se meša slovenska in ogrska ljudska umetnost.

Mia Brejčeva.

Albin Stocky, Čechy v době bronzové. (Natisnil Jan Štenc). Praga 1928.

Še ni dolgo, kar je prof. Stocky razveselil arheologe in zgodovinarje z impozantno publikacijo o mlajši kameniti dobi na Češkem in zopet je zagledalo svet njegovo delo o bronasti dobi njegove domovine. To delo sicer ni tako obsežno kakor prvo, ali je opremljeno z lepimi in različnimi slikami ter lapidarno pisanim tekstom. Domena Stockyjevega proučevanja je sicer neolitska doba, katero pozna kakor malokdo v Evropi, ali tudi bronasto dobo nam je lepo pojasnil. Tudi Stocky je mišljenja, da je kovinska kultura nastala v Aziji in prišla počasi v Evropo, in sicer najprej v vstočno Sredozemsko stran. Na Češkem je čista bakrena industrija bolj slabo zapazena.

Na lepo reproduciranih fotografijah keramike in metalnega orodja lahko čitatelj vidi in prouči tipe bronaste dobe na Češkem v raznih fazah: Starejše (Unětická kultura), srednje (kultura juga in zapadnočeških gomil) in mlajše (Lužická kultura) Knovizská kultura, Milavečská kultura, Slezská kultura.

N. Županič.

K. Absolon, New finds in fossil human skeletons in Moravia. — J. Matiegka, The skull of the fossil man Brno III. and the cast of its interior. (Reprinted from the Anthropologist — Prague, VII—1929).

Moravska, posebno okolica Brna, predstavlja klasično najdišče orinjaške (orinjacijske) paleolitske civilizacije in telesnih ostankov tako zvanega orinjaškega rasnega elementa (Aurignacian race). Ti ostanki postglacijalne kulture stare kamenite dobe se spravljajo v Brnskem deželnem muzeju, ki leto za letom sistematično odkopava starin bogata najdišča pod vodstvom spretnega raziskovalca prof. univ. dr. K. Absolona in njegovih drugov. V letu 1928. so odkrite izkopine v Predmosti, neke vrste »kjökkenmöddings«, ki so slične onim iz Dolnih Věstonic, samo da so poslednje nekaj bolj primitivne. V Predmostih je odkrita ena lobanja in več dolgih kosti, ki bodo važne za primerjanje s starejšimi ostanki ljudskih skeletov in bodo še bolj odredile morfološko posebnost Orinjacijske rase. Oškrbine na kosteh, posebno na levem stegnu, prizadejane z ostrino kremenastega noža, pričajo o kaniibalizmu tedanjih prebivalcev na Moravskem.

Zemlja, na kateri je sezidano glavno mesto Moravske, Brno, je klasično nahajališče tako zvanega »Brno« rasnega elementa (Brno race), ki mu še ni popolnoma oddeljeno mesto med fosilnimi rasami, ali izgleda, da predstavlja primitivni tip Orinjaške rase. Prve ostanke je odkril Makowsky 1888. leta (Brno I), druge isti znanstvenik 1891. leta v današnji Francouzski ulici (Brno II) in 1927. so odkrili arhitekti (g. Trkal) pri izkopenju temeljnih jam lobanjo s kostmi (Brno III) v zgrčenem položaju 2-15 m izpod površine. Lesova ilovica (Loess loam) okolo skeleta je bila čudno rdeča in ker so tudi kosti pokazale isto barvo, je sklepati, da je bilo truplo pri pogrebu posipano z neke vrste rdečilom v obliki praša.

Prosluli češki antropolog J. Matiegka je opisal in proučil lobanjo člo-

veka Brno III v poedinostih in jo morfološki primerjal z Brno II, Mladeč I, Prědmot IV ter z lobanjo iz Combe Capelle.

N. Županić.

V. Lebzelter, Zur Rassengeschichte der Jugoslaven. (Sereta Brunsmidiana, Commentationes oblatæ Josepho Brunšmid septuagenario a discipulis et amicis A. P. III. ID. FEBR. MCMXXXVIII. Ex officina typogr. »Zaklada Tiskare Narodnih Novina). ZAGRABIAE MCMXXXVIII.

Avtor je mišljenja, da more fizična antropologija priti do uspehov potoli induktivnega preiskovanja, nikakor pa ne s pomočjo dedukcije. Induktivno raziskovanje začenja s posameznikom in skuša pri njem zapaziti kombinacijo raznih lastnosti zunanosti, ono spaja posameznike iste morfološke kombinacije v kombinacijske tipe. Rasna razdelitev Zapadne in Srednje Evrope ne krije se z ono v vzhodni in jugovzhodni Evropi. Da bi se doznalo, kateri rasni elementi so specifično jugoslovanski, treba je poznati sledeče:

I. Fizično kakovost prebivalstva Jugoslavije in sosednjih dežel v prošlosti in sedanjosti.

II. Fizično kakovost stanovalcev dežel, iz katerih so se doselila jugoslovanska plemena, v prošlosti in sedanjosti.

V polnem neolitikumu je bila Jugoslavija naseljena od »Bandkerami kerjev«, ki so bili nizke rasti in dolihokefalni in ki se jih bi dalo prišteti k mediteranski rasi. To je podpisani konstatal v svoji razpravi o prazgodovinskih Trojancih pred dvajsetimi leti in še bolj v razpravi o prvih stanovalcih Jugoslavije pred desetimi leti.¹

¹ N. Županić, Les premiers habitants des pays Yougoslaves, Paris 1919, pag. 29: „Nous pouvons dire, toutefois, que les habitants de l'Illyricum à cette époque étaient de petite taille, dolichocéphales avec crâne ellipsoïde, ovoïde ou pentagonal